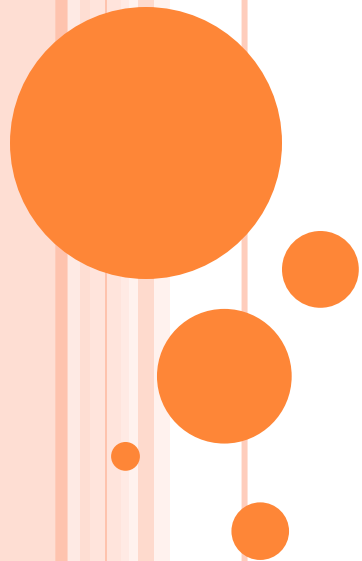

اختلالات یادگیری

تهیه کننده: هستی ناظمی پور
کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی

تعریف اختلال یادگیری:

نارسایی یادگیری در یک یا چند فرایند ذهنی یا درس های آموزشگاهی است که معلول فقر محیطی، فقر فرهنگی، فقر عاطفی، مشکلات مغز و سیستم عصبی، مشکلات جسمانی (چشم، گوش و ...) نیست.

ویژگی های دانش آموزان دارای اختلال یادگیری:

- هوش طبیعی ($IQ > 85$)
- عدم وجود نقض در سیستم بینایی، شنوایی و مغز
- عدم وجود اختلال عاطفی و سازگاری
- وجود اختلال در یک یا چند ماده درسی
- وجود اختلال در فرآیندهای شناختی (ادراک دیداری، ادراک بینایی، حافظه، دقت، توجه و ...)
- تفاوت فاحش بین میزان پیشرفت تحصیلی و توانایی ذهنی

انواع اختلالات یادگیری:

- اختلال خواندن

- اختلال دیکته نویسی -

- اختلال ریاضی -

اختلال دیکته نویسی

اختلال دیکته نویسی به ۹ دسته تقسیم می شود:

نوع خطا	مثال
۱- خطاهای مرتبط با حافظه دیداری	منظور ← منزور / مغازه ← مقازه
۲- خطاهای مرتبط با حافظه توالی دیداری	آرزو ← آزرور / مادر ← ماردر
۳- خطاهای مرتبط با تمیز دیداری (کاهش، افزایش یا جابجایی نقطه، سرکش، دندان‌ه)	دوش ← دوس / گل ← کل شستم ← سشتم
۴- خطاهای مرتبط با حافظه شنیداری (جا انداختن کل کلمه یا بیش از دو حرف در کلمه، جایگزینی یک کلمه به جای کلمه مورد نظر)	یکدفعه پرید ← ----- پرید سپاسگزارم ← سپازارم رفاقت ← دوستی
۵- خطاهای مرتبط با حساسیت (دقت) شنیداری	مسواک ← مسباک / زنبور ← زمبور
۶- وارونه نویسی (واژگون کردن کل کلمه)	بابا ← بابا
۷- قرینه نویسی (آئینه وار نوشتن کل کلمه)	بابا ← بابا
۸- نارسا نویسی (عدم وضوح کلمه با وجود املاي درست)	
۹- عدم رعایت نکات آموزشی (استثنا، تشدید و...)	خواهر ← خاهر / تجربه ها ← تجربها

درمان اختلال دیکته نویسی

تمرین های درمان اختلالات روزانه به مدت حداقل ۱۵ دقیقه باید انجام شود.

تمرین	هدف
<p>- استفاده از کارت تصاویر ترتیب قرار گرفتن تصاویر، حذف شدن تصاویر، بیان جزئیات تصاویر پیچیده، بیان تفاوت تصاویر مشابه</p> <p>- انجام بازی دومینوی نقطه - بازی با اشیا ترتیب قرار گرفتن اشیا، حذف اشیا</p> <p>- بازی بگرد و پیدا کن - بازی حرکات چشم</p>	<p>تقویت حافظه دیداری و توالی دیداری</p> <p>منظور ← منزور مغازه ← مقازه آرزو ← آرزو مادر ← مارد</p>
<p>- کارتی مانند نمونه تهیه کرده و از دانش آموز می خواهیم که حرف سمت راست را در میان حروف سمت چپ بیابد. (شکل ۱)</p> <p>- کارتی مانند نمونه تهیه کرده و از دانش آموز می خواهیم که کلمه سمت راست را در میان کلمات سمت چپ بیابد. (شکل ۲)</p> <p>- تصویری را جلو دانش آموز قرار می دهیم که یک یا چند تصویر خاص در آن پنهان شده باشد. سپس از وی می خواهیم تصویر یا تصاویر مورد نظر را بیابد. (شکل ۳)</p> <p>- تقویت ادراک نقش از زمینه. (شکل ۴)</p>	<p>تقویت تمیز دیداری</p> <p>دوش ← دوس گل ← کل شستم ← سشتم</p>

شکل ۱

نمونه حروف سمت راست را در میان حروف سمت چپ بیابید	
ج	چ-ج-چ-ح-ع-خ-غ-چ-ج-ح-ی-ج-ح
د	د-ذ-د-ر-ذ-ز-ب-ت-و-د-ذ-د
گ	گ-ک-ت-ل-ک-چ-گ-م-ک-گ

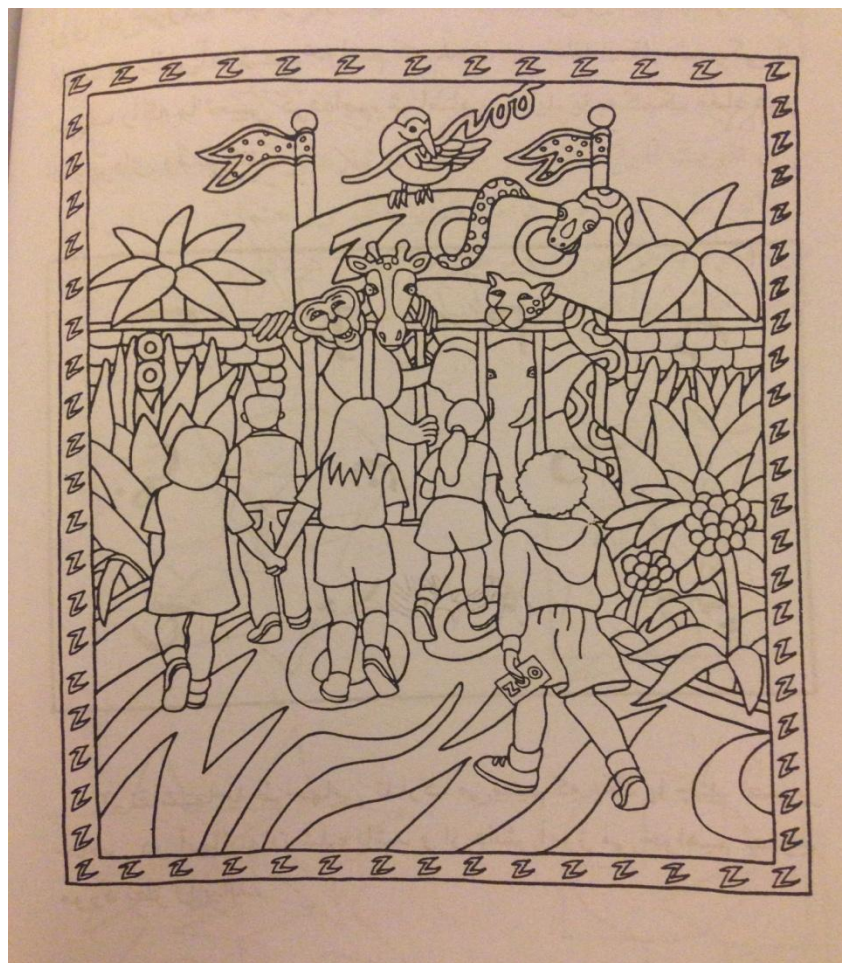
شکل ۲

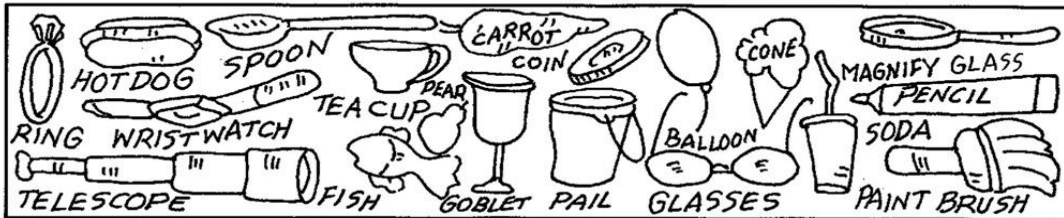
نمونه کلمات سمت راست را در کلمات سمت چپ بیابید	
دانش	دانش-رانش-سازش-دانش-دوش
حاتم	حاتم-نادم-قائم-حاتم-حاتم-دائم

شکل ۳

در تصویر زیر آدم ها و حیوانات را با رنگ زدن مشخص کنید.

هدف

تقویت حافظه شنیداری و حساسیت شنیداری

یکدفعه پرید ← ----- پرید

سپاسگزارم ← سپازارم

رفاقت ← دوستی

مسواک ← مسباک

زنبور ← زمبور

تمرین

- استفاده از نوار صداها

- استفاده از قوطی صداها

- بازی صدا زدن توسط دوستان (صدا زدن، بیان

کلمه، بیان حرف)

- عدم تکرار کلمات و جملات در هنگام دیکته گفتن

توسط معلم، همچنین استفاده از صدای معمول هنگام

دیکته گفتن

- بازی با کلمات و حروف (ج-چ/شیل-ژیل)

- تقویت گنجایش نگهداری ذهنی (بازی با کلمات)

- معلم جلو دهان خود را بپوشاند و دیکته بگوید.

- تقویت مهارت دست ورزی.

وارونه نویسی /قرینه نویسی

- آموزش مفاهیم پایه

ریاضی (راست، چپ/بالا، پایین/زیر، رو)

-انجام تمرینات مربوط به تحریکات حسی (سینی

آرد/حروف سمباده ای/تحریک پوستی)

خطاهای متداول در نوشتن با دست (نارسا نویسی)

علل	نقص
الف. بسیار نزدیک بودن بازو به بدن ب. بسیار سفت گرفتن شست ج. دور بودن خیلی زیاد نوک قلم از انگشتان د. صحیح نبودن جهت کاغذ ی. درست نبودن جهت حرکت قلم	۱- کج نویسی بیش از حد
الف. بسیار دور بودن بازو از هم ب. بسیار نزدیک بودن انگشتان به سر قلم ج. هدایت قلم به تنهایی توسط انگشت سبابه د. نا صحیح بودن جهت کاغذ	۲- راست نویسی بیش از حد
الف. فشار دادن بیش از حد انگشت سبابه ب. استفاده از قلم نا مناسب ج. نازک بودن بیش از حد قلم	۳- پر فشار نوشتن

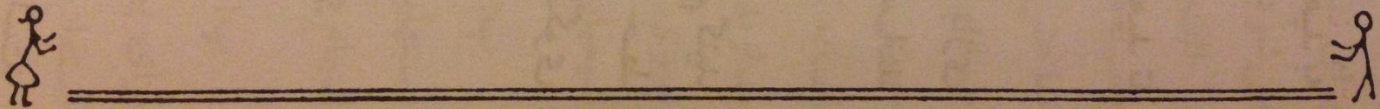
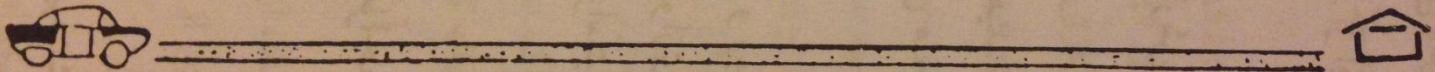
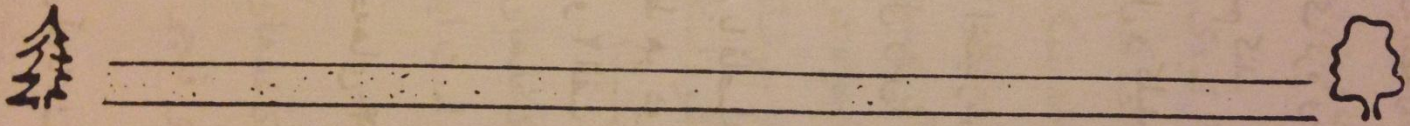
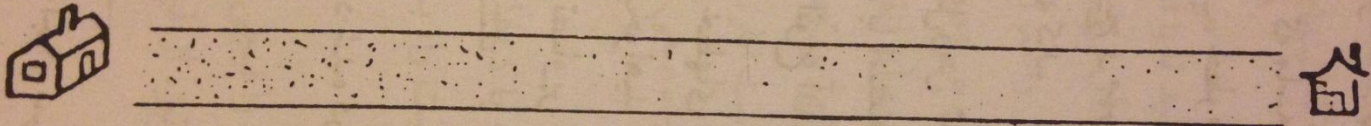
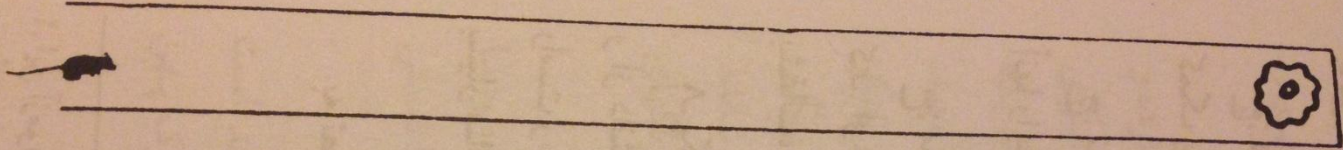
علل	نقص
<p>الف. بیش از حد اوریب یا راست نگه داشتن قلم ب. چرخش نوک قلم به یک سمت ج. قطر بیش از حد قلم</p>	<p>۴- کم رنگ نویسی بیش از حد</p>
<p>الف. سفت بودن بیش از حد شست ب. بیش از حد شل نگهداشتن قلم ج. حرکت بیش از حد کند قلم</p>	<p>۵- زاویه دار نویسی بیش از حد</p>
<p>الف. نبودن آزادی حرکت ب. حرکت بیش از حد کند دست ج. محکم گرفتن قلم د. نادرست یا ناراحت بودن وضعیت</p>	<p>۶- نا مرتب نویسی بیش از حد</p>
<p>پیشرفت بیش از حد سریع قلم به سمت چپ</p>	<p>۷- فاصله گذاری بیش از حد</p>

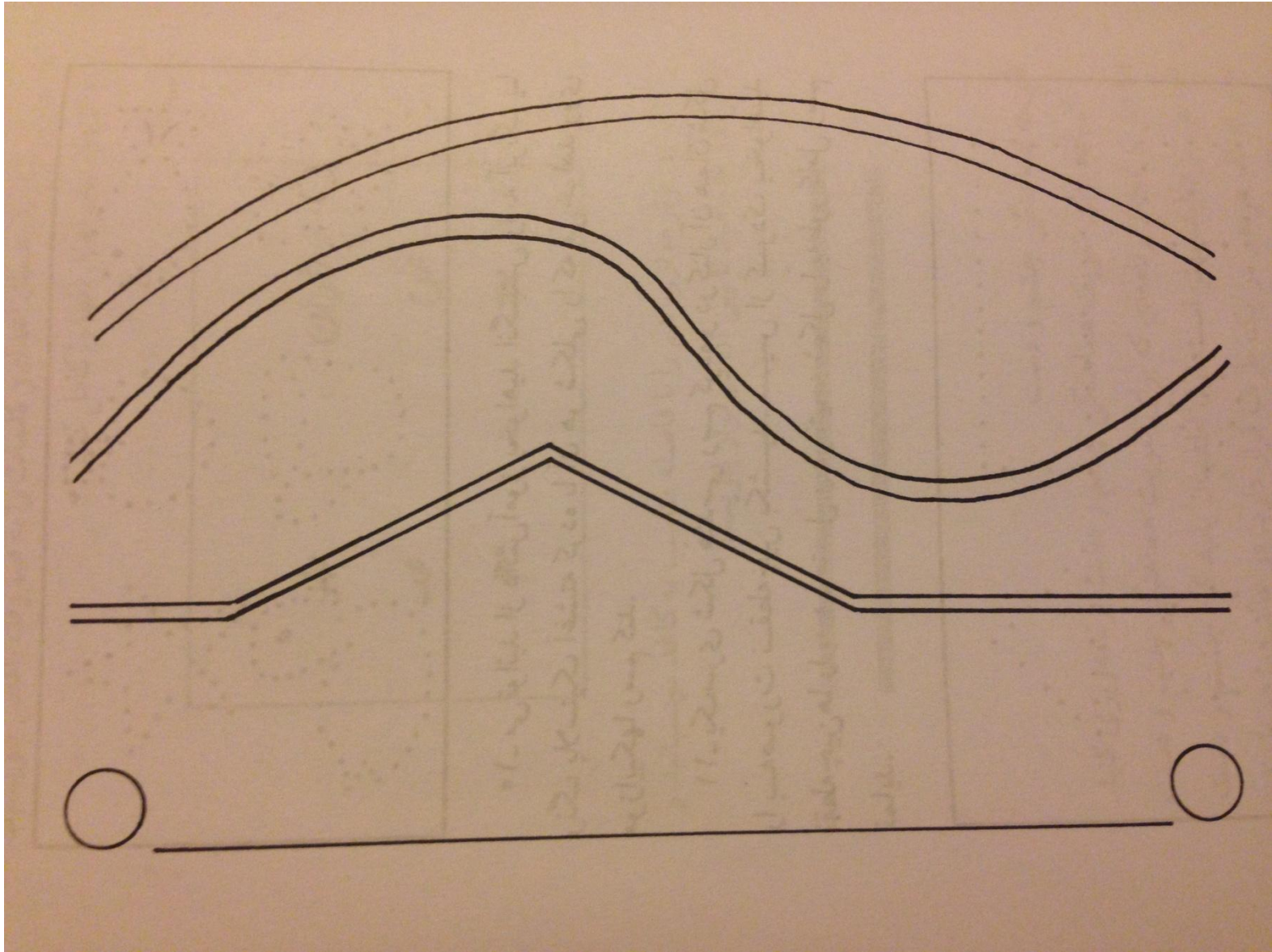

درمان نارسا نویسی:

- ۱- تصحیح وضعیت نشستن دانش آموز هنگام نوشتن. تناسب ارتفاع میز و صندلی با دانش آموز (با دانش آموز)
- ۲- راست قرار گرفتن کاغذ یا دفتر دانش آموز (لبه کاغذ با لبه میز زاویه ای حدود ۱۵ درجه داشته باشد)
- ۳- تصحیح نحوه مداد دست گرفتن دانش آموز (مداد باید بین انگشت شصت و انگشت اشاره از بالای قسمت تراشیده شده قرار گیرد)
- ۴- تقویت عضلات ظریف انگشتان و استفاده از مدادهای باریک تر از مدادهای معمولی.
- ۵- کشیدن خط های موازی با فاصله کم و زیاد. (ماز)

اختلال خواندن

انواع اختلالات خواندن

۱- آگاهی های واج شناسی

- شناخت مصوت ها
- شناخت صامت ها
- توانایی صداکشی کردن
- توانایی ترکیب صامت ها و مصوت ها
- توانایی هجی کردن

۲- روان خوانی

- حذف کلمات
- * جایگزین کردن کلمات
- * شناختن کلمات
- تکرار کلمه یا عبارت
- * کلمه کلمه خواندن
- * اضافه کردن کلمه

۳- درک مطلب

- عدم رعایت علائم سجاوندی
- سرعت خواندن

ویژگی کودکان دارای اختلال خواندن:

- اغلب کودکان پسر.
- غالبا دارای مشکلات رفتاری.
- دامنه توجه پایین.
- مشکل در تمرکز.
- عدم تمایل به خواندن.
- غالبا اعتماد به نفس پایین.
- دارای لکنت زبان.
- عدم توانایی کنترل هیجانات خود.
- تکان دادن سر به جای تکان دادن چشم در هنگام خواندن.
- عدم توجه به علائم سجاوندی.
- ضعف در حافظه دیداری و شنیداری.

تمرینات پیشنهادی:

- آموزش شیوه صحیح تنفس.
- با دهان تمام هوای شش را در مقابل آینه یا شیشه خارج کند.
- نفس را متوقف کند، در همین حال صدای یک حرف را به صورتی کشیده و ممتد ایجاد کند. مانند صدای (م).
- زبانش را بیرون آورده و با فرمان معلم به جهات مختلف حرکت دهد.
- نوک زبان را در داخل دهان به بخش بیرونی و بخش داخلی لثه در بالا و پایین بمالد و حرکت دهد.
- زبانش را در دهان دایره وار و بیضی وار حرکت دهد و مراقب باشد که زبانش به دندان ها برخورد نکند.
- سعی کند فک پایین را به جهت های مختلف حرکت دهد.
- یک متن با خط درشت و یک پایه پایین تر از هوش کودک انتخاب می کنیم، متن را با دانش آموز می خوانیم (روانخوانی). سپس همراه با خواندن از دانش آموز می خواهیم زیر متن خط بکشد (تحریک حسی). هنگام خواندن صدای دانش آموز را ضبط می کنیم و سپس برای خودش پخش می کنیم.

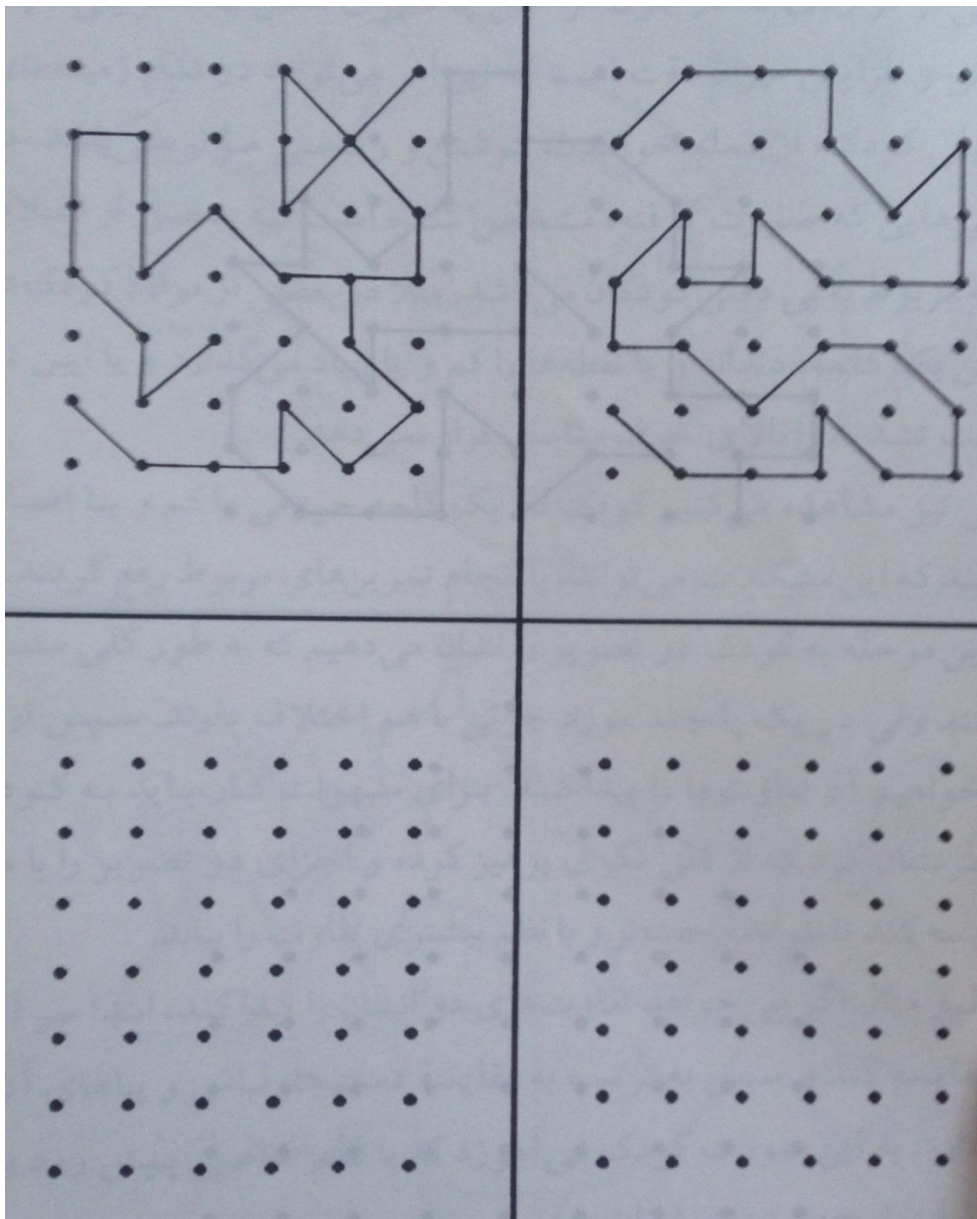
اختلال ریاضی

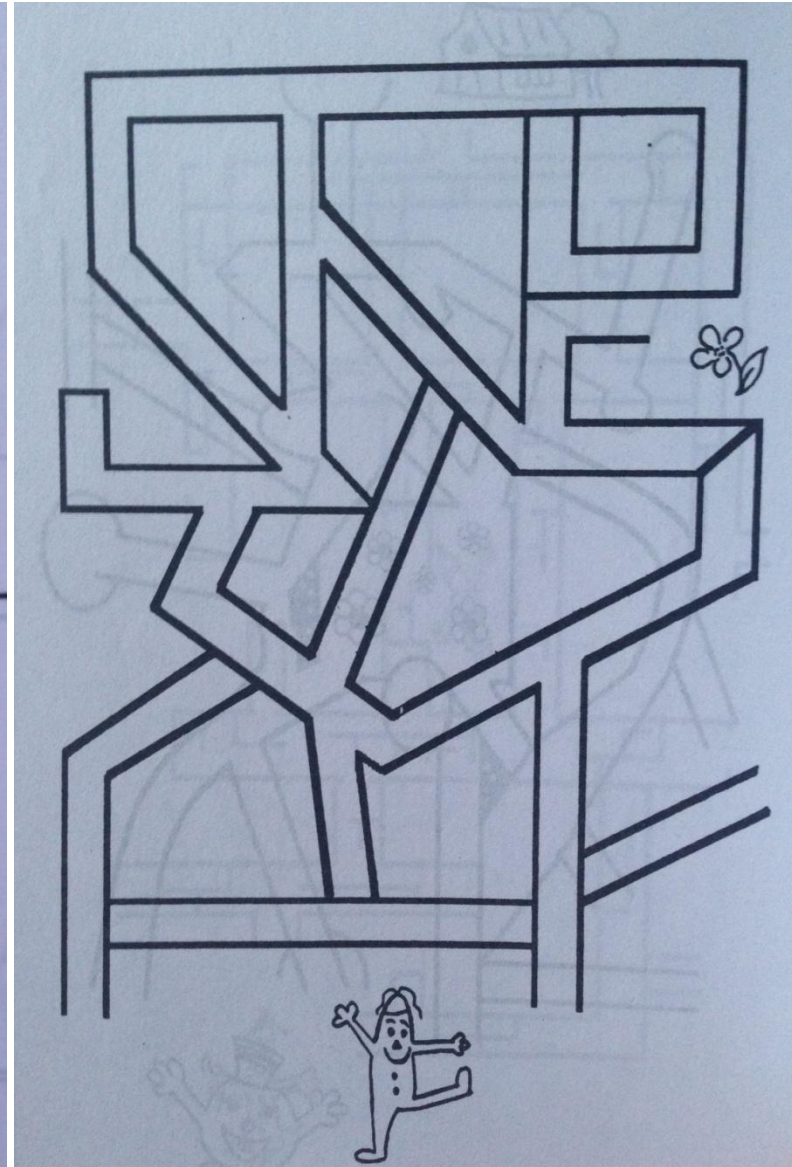
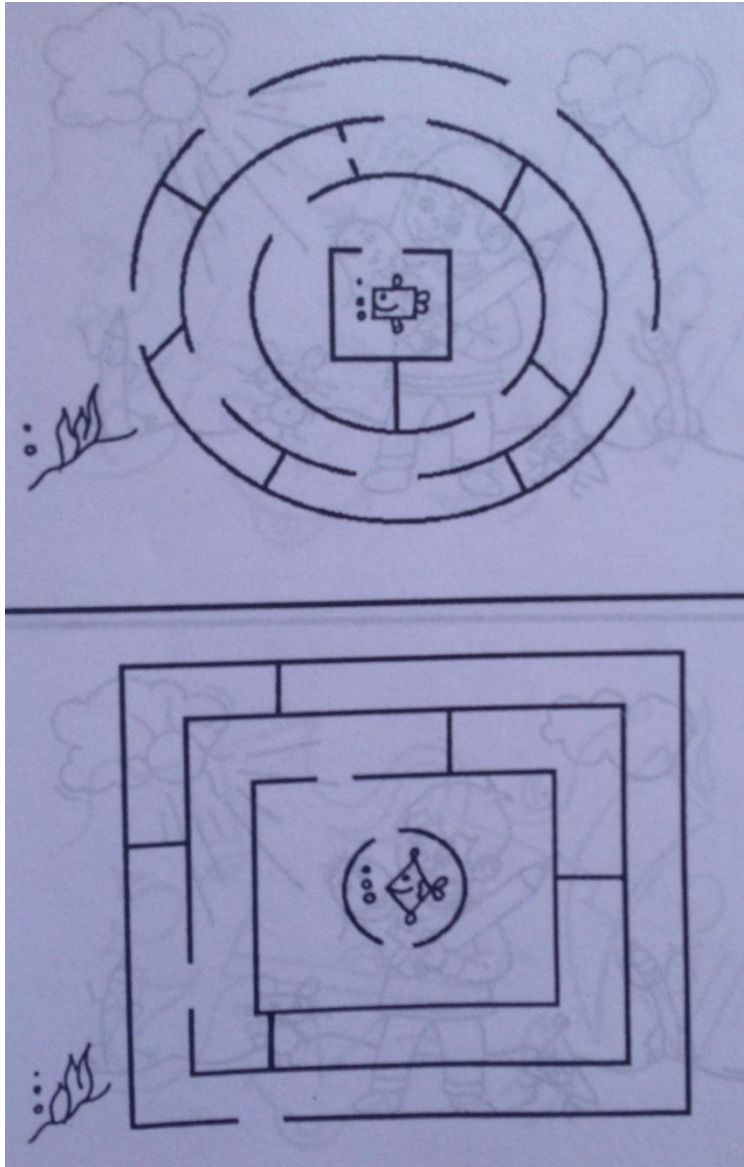
مبانی پایه ریاضی که عدم یادگیری آن ها می تواند منجر به بروز اختلال شود عبارتند از:

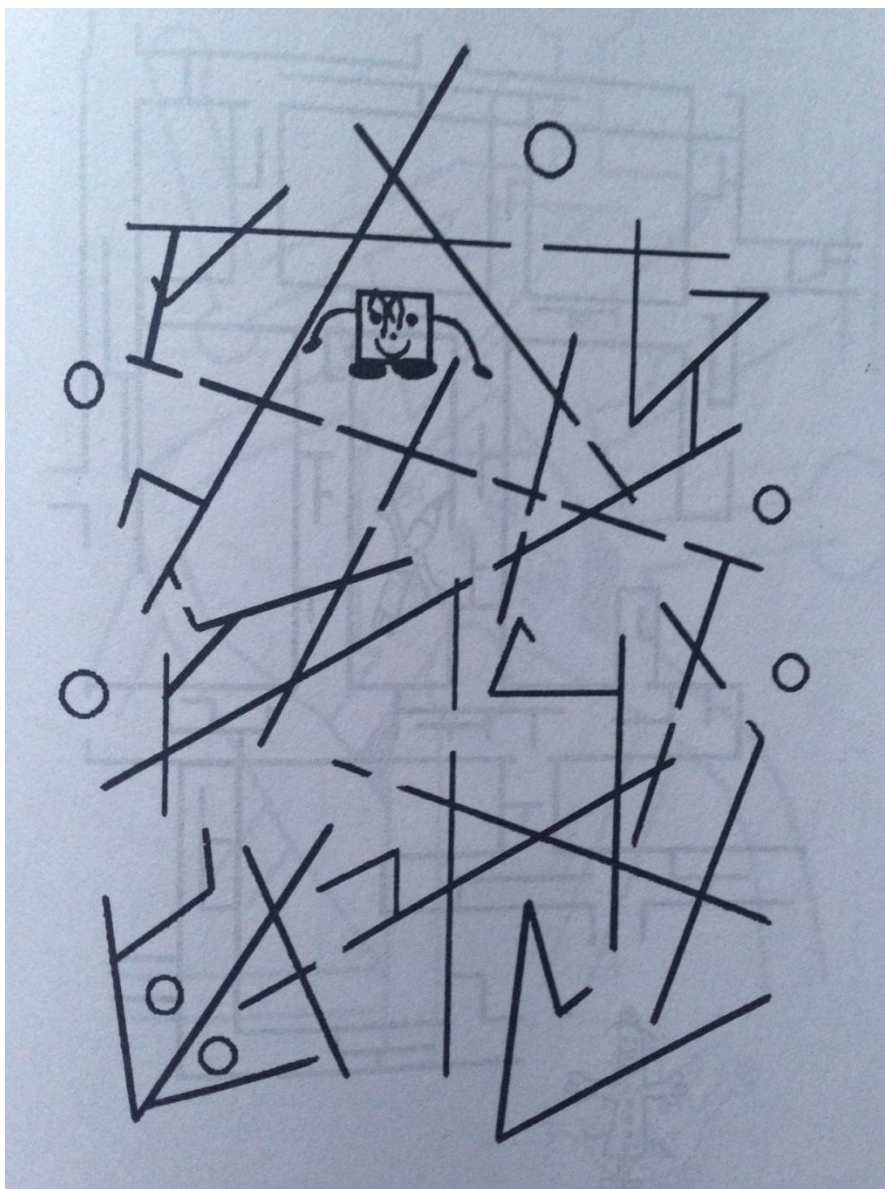
- طبقه بندی کردن
- ردیف کردن
- درک تجسم فضایی
- ادراک دیداری
- فهم و درک واژه ها
- توانایی نگهداری ذهنی

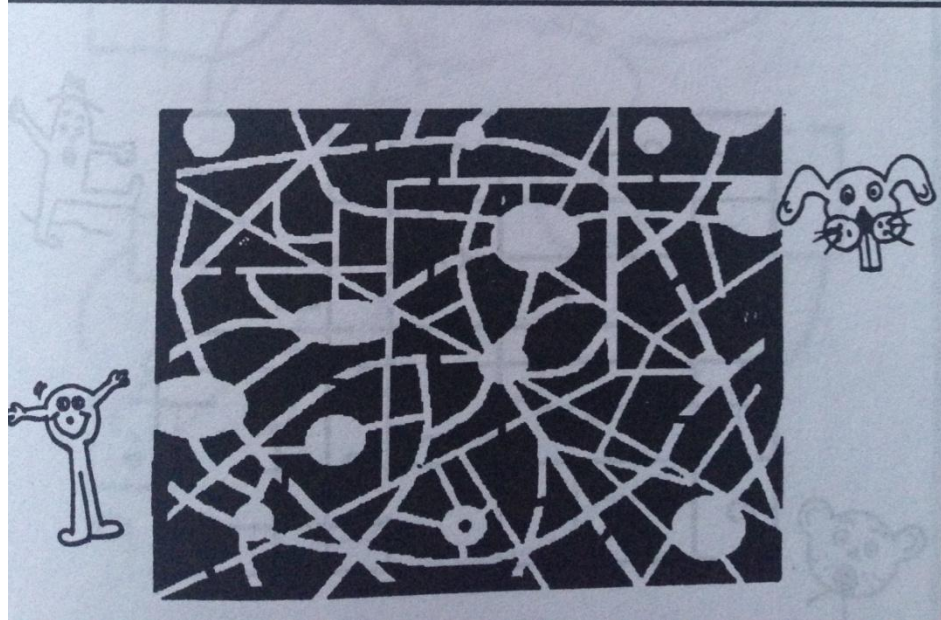
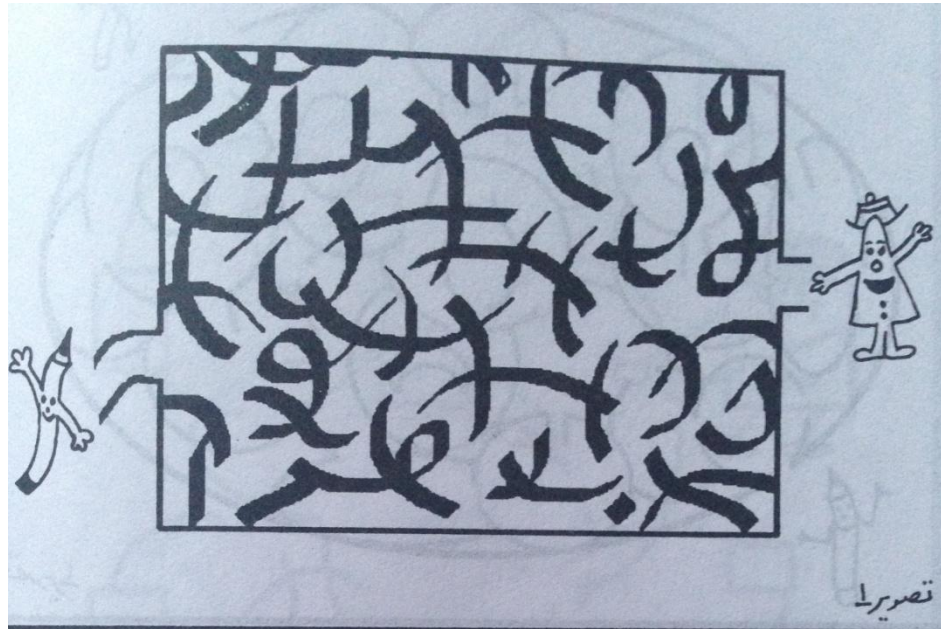

تقویت ادراک دیداری:

نظریه دمن و دلاکاتو:

در صورتی که نظام عصبی در طول زندگی کودک مراحل رشد طبیعی خود را طی کند، کودک دچار مشکل یادگیری نخواهد شد.

برنامه درمانی دمن و دلاکاتو باید ۷ روز هفته و هر روز در ساعت معین اجرا شود. این تئوری دارای ۴ مرحله می باشد.

مرحله اول، شامل ۴ تمرین، جمعا ۲۱ دقیقه تمرین در هر روز

مرحله دوم، شامل ۴ تمرین، جمعا ۵۳ دقیقه تمرین در هر روز

مرحله سوم، شامل ۵ تمرین، جمعا ۷۶ دقیقه تمرین در هر روز

مرحله چهارم، شامل ۸ تمرین، جمعا ۶۱ تا ۹۱ دقیقه تمرین در هر روز

نظریه گتمن: (تئوری دید حرکتی)

از نظر گتمن هر فردی در کسب مهارت های حرکتی و ادراکی باید از مرحله خاصی عبور کرده و به مرحله بعدی برسد، کسانی که اختلال یادگیری دارند، یا در یکی از این مراحل توقف کرده اند و یا برخی از مراحل را به خوبی طی نکرده اند.

مراحل یلدگیری از نظر گتمن:

- ۱- نظام پاسخ فطری ← بازتاب های نا آموخته کودک است که به هنگام تولد آن ها را انجام می دهد. (۳۶ حرکت بازتابی، رفلکس نور، چنگ زدن، صدا و...)
- ۲- نظام حرکتی عام ← خزیدن، راه رفتن، پریدن، لی لی کردن و...
- ۳- نظام حرکتی خاص ← رابطه چشم و دست، همکاری دو دست به هنگام کار مشترک، هماهنگی دست و پا، بیان کلامی و ...
- ۴- نظام حرکتی چشمی ← تعقیب چشمی، چرخش آزاد چشم ها، حرکت چشم از یک هدف به هدف دیگر.
- ۵- نظام گفتاری حرکتی ← اعمالی مثل گفتار حرکتی، گفتار کامل.
- ۶- نظام تجسمی ← توانایی یادآوری ادراک های پیشین، مثل گفته ها، شنیده ها، لمس شده ها و ...
- ۷- ادراک ← توانایی تجسم وقایع و درک وقایع.
- ۸- شناخت ← تفکرات ذهنی و تجرید های ذهنی.

کاش....

کاش برای آموختن به من به راهنمایی شفاهی و آموزش کلامی بسنده نمی کردی.

من نیازمند رهبری عملی توام.

کاش مرا آزاد می گذاشتی.

از کندی حرکاتم ناشکیبا نمی شدی و به خاطر عملکرد ناشیانه ام

فرصت کسب تجربه و یادگیری را از من سلب نمی کردی.

کاش مرا سرزنش نمی کردی که من به علت عدم توانایی مستحق ملامت نیستم.

کاش در آموزش من، به انتظار معجزه نبودی تا از کوشش و مبارزه در آموختن مأیوس

نمی شدی.

کاش اندک پیشرفتم را مقدمه پیشرفتی دیگر تلقی می کردی.

کاش صبورانه می گذاشتی میزان سرعتم را خود تعیین کنم تا بدانی که در پناه صبر تو

بر آن خواهم افزود.

